



ДОКЛАД

за положителни/отрицателни земеделски практики в ЕС
имащи отношение към белошипата ветрушка (*F.naumanni*)



Изработено: 05.2014

Проект: По-голям шанс за белошипата ветрушка (*Falco naumanni*) в България -
Възстановяване на белошипата ветрушка, LIFE11 NAT/BG/360



с подкрепата на финансовия инструмент LIFE на Европейския Съюз

Съдържание:

Резюме на английски/English summary.....	2
Въведение.....	4
Резюме.....	5
Опита от ЕС.....	8
Опита в Испания.....	10
Опита във Франция.....	13
Опита в Португалия.....	15
Опита в Италия.....	19
Опита в Гърция.....	19
Опита в Унгария.....	19
Опита в Румъния.....	21
Литература.....	22

Приложения:

Приложение 1А: Извадка от Annex D Ръководство на ЕК, 2013 (оригинал на английски)

Приложение 1В: Извадка от Annex D Ръководство на ЕК, 2013 (превод на български)

Приложение 2А: Извадка от Annex E Ръководство на ЕК, 2013 (оригинал на английски)

Приложение 2В: Извадка от Annex E Ръководство на ЕК, 2013 (превод на български)

Приложение 3А: Извадка от Ръководство, Испания (оригинал на испански)

Приложение 3В: Извадка от Ръководство, Испания (превод на български)

Приложение 4А: Извадка от Ръководство, Франция (оригинал на френски)

Приложение 4В: Извадка от Ръководство, Франция (превод на български)

Приложение 5А: План за Кастро Верде, Португалия (оригинал на английски)

Приложение 5В: План за Кастро Верде, Португалия (превод на български)

Забележка: Поради големият обем приложенията не са качени на интернет страницата на проекта, а се предоставят при поискване на ggradev@greenbalkans.org

Настоящият анализ е изготвен в рамките на дейност А.3 “Преглед на политиката за Развитие на селските райони на ЕС и разпоредбите на Общата селскостопанска политика за позитивни/негативни практики, засягащи белошипата ветрушка”, по проект "По-голям шанс за белошипата ветрушка (*Falco naumanni*) в България - Възстановяване на белошипата ветрушка", LIFE11 NAT/BG/360, осъществяван с подкрепата на финансовия инструмент LIFE на Европейския съюз.

Актуалност: 05.2014.

**List of Lesser Kestrel related positive and negative agri-environmental practices in the
European Union**

English Summary

Content:

English summary.....	2
Introduction.....	4
Summary.....	5
Experience from EU.....	8
Experience in Spain.....	10
Experience in France.....	13
Experience in Portugal.....	15
Experience in Italy.....	19
Experience in Greece.....	19
Experience in Hungary.....	19
Experience in Romania.....	21
Bibliography.....	22

Annexes:

Annex 1A: Excerpt from Annex D EC Manual, 2013 (original in English)
Annex 1B: Excerpt from Annex D EC Manual, 2013 (Bulgarian translation)

Annex 2A: Excerpt from Annex E EC Manual, 2013 (original in English)
Annex 2B: Excerpt from Annex E EC Manual, 2013 (Bulgarian translation)

Annex 3A: Excerpt from the guidelines, Spain (original in Spanish)
Annex 3B: Excerpt from the guidelines, Spain (Bulgarian translation)

Annex 4A: Excerpt from the guidelines, France (original in French)
Annex 4B: Excerpt from the guidelines, France (Bulgarian translation)

Annex 5A: Castro Verde Plan, Portugal (original in English)
Annex 5B: Castro Verde Plan, Portugal (Bulgarian translation)

Note: Because of the huge volume, the annexes have not been uploaded on the project web page. The annexes are available on request at ggradev@greenbalkans.org

The summary of the report contains a table presenting concrete practices from different Member States (Spain, Portugal, Greece, France, Hungary, and Romania), as well as those identified as valid throughout the EU, including also the source of information, as well as an assessment of these practices with regard to the Lesser Kestrel, using + and – for positive and negative practices, respectively.

After the summary, there is a presentation of the 12 natural habitats related to agriculture, which are also habitats of the Lesser Kestrel found in the three project target SPAs. Prescribed management regimes for 9 of these natural habitats are available in an annex to the report. This annex presents 16 natural habitats of those found in Bulgaria, listed among the ones described in ANNEX D of Olmeda C., C. Keenleyside, G. Tucker, E. Underwood. 2013. Farming for Natura 2000. Guidance on how to integrate Natura 2000 conservation objectives into farming practices, based on Member States good practice experiences. EC, 2013. Pp. 251.

The experience of the countries is presented in details, while the annexes contain the original texts and the Bulgarian translation of case studies from the relevant countries. The major focus is on Managing farmland in Natura 2000 Case Studies. Pp.178 of EC Guidelines (Olmeda C., C. Keenleyside, G. Tucker, E. Underwood. 2013.).

The case studies related to Lesser Kestrel or similar species are based entirely on the experience of other LIFE projects. The general conclusion, however, is that while being applied as pilot measures within LIFE projects they used to be successful and well accepted by farmers, being implemented by project beneficiaries, which, normally, are dedicated to the idea and quite flexible when solving different problems and issues. When these measures have already become officially a part of the agri-environmental measures in the RDP of the Member States and are applied by the relevant authorities, the situation is different – quite often the officials are not prepared, do not have social skills to communicate with farmers, apply a formal approach detrimental to farmers, and in many cases these measures in the RDP remain underfunded in favor of intensive agriculture.

A concrete agri-environmental measure including the Lesser Kestrel (Castro Verde, Portugal) has also been translated.

The experience in France – translation of official agri-environmental measures has been presented based on the Guidelines for actions regarding the Lesser Kestrel foraging habitats in Mediterranean France, which is a product of LIFE TRANSFERT (LIFE05 NAT/F/000134.

The situation in Italy and Greece has also been discussed.

This report is prepared under Action: A.3 Screening of the EU Rural Development Policy and Common Agricultural Policy provisions for positive/negative practices affecting Lesser Kestrels of “Lesser Kestrel Recovery” Project, LIFE11 NAT/BG/360 implemented with the support of the LIFE financial instrument of the European Union.

Prepared: 05.2014.

1. Въведение.

Повече от 15 милиона хектара от земите в Натура 2000 на ЕС се управляват като земеделски. Агроекосистемите заемат 35% от площта на Натура 2000 (10% тревни съобщества, 25% култивирани земи). Над 25% от местообитанията и почти 200 вида от Директивите за местообитанията и за птиците са свързани със земеделието. Много от тези местообитания и птици намаляват в последно време, но техният статус може да бъде подобрен чрез прилагането на добро земеделско управление (Spinelli, 2012).

Земеделските практики са идентифицирани като един от най-важните фактори, засягащи популациите на белошипата ветрушка в цяла Европа.

Основните описани проблеми са изоставянето на обработваемите земи и инвазията на храстите, увеличаването на размера на обработваемите парцели, а оттам намаляването на синорите между тях, използването на пестициди и пр. (Tella et al. 1998). Сред основните негативни фактори са радикалните промени в земеделието.

В резултат на всички тези негативни ефекти, белошипата ветрушка вече е застрашен вид, въпреки че само допреди тридесет години е била една от най-многобройните хищни птици в Европа.

В същото време много от тези промени са наложени и насърчавани от разпоредбите на Общата селскостопанска политика на ЕС (EU CAP) и Програмите за развитие на селските райони (RDP). Вече са открити противоречия между опазването на белошипата ветрушка и подпомаганите земеделски схеми (Franco and Sutherland 2004; Garcia et al. 2006).

България от своя страна, като новоприсъединена държава членка, бърза да въведе всички разпоредби без оглед на екологичните последици.

Така например в защитените зони за птиците Сакар и Бесапарски ридове съответно 19% и 17% от тревните съобщества, които са с ВПС още в периода 2007 – 2010 бяха разорани (Kerstin Sundseth, 2013).

Проучването на въздействието на земеделските практики върху белошипата ветрушка в други страни от ЕС и превеждането му на езика на съвременната българска икономическа ситуация е от съществено значение, за да се предвидят възможните последици в България. Това ще помогне да се приложат научените уроци в други европейски страни, като се извлекат ползи както от позитивния така и от негативния опит по отношение на земеползването и опазването на белошипата ветрушка, и като се използват резултатите постигнати от текущите и изпълнените LIFE проекти за опазване на видова.

От друга страна това ще помогне да се идентифицират конфликтите между разпоредбите на Общата селскостопанска политика на ЕС (CAP) и Програмата за развитие на селските райони (RDP) и опазването на белошипата ветрушка, да се популяризират добри примери и да се подпомогне планирането на бъдещото развитие на тези политики.

Като приложения в този доклад са представени извадки от ръководства имащи отношение към стопанисването на селскостопанските земи в полза на биоразнообразието.

Най-ключовите моменти от тях са преведени на български.

При определяне обхвата на извадките сме се водили от значимостта им за белошипата ветрушка.

2. Резюме

За прегледност, резюмето на анализа е представено таблично, като е използвана следната скала за оценка на мерките спрямо въздействието им върху белошипата ветрушка:

- + - слаб благоприятен ефект
- + + - среден благоприятен ефект
- + + + - силен благоприятен ефект
- - слаб отрицателен ефект
- - - среден отрицателен ефект
- - - - силен отрицателен ефект

За присъждане на оценките сме разчитали както на собственият опит на Зелени Балкани и партньорите по проекта ДЕМА, Испания, и ЕВРОНАТУР, Германия, така и на местни фермери от района на освобождаване на белошипата ветрушка – с. Левка, Свиленградско и в по-широкият обхват на защитената зона от Натура 2000 Сакар.

Позитивни/Негативни земеделски практики	Описание	Релевантност към българските условия	Влияние върху белошипата ветрушка	Източник (виж библиографията)	Страна, в която се изпълнява
Органично земеделие	Включва минимално използване на торотове и никакво или малко напояване, и използване на разнообразни култури пригодни за нископродуктивни земи	Напълно валидно за България	+ + +	1	ЕС
Без пестициди	Преустановяване използването на пестициди	Напълно валидно за България	+ + +	1	ЕС
Летни зърнени култури с дълъг период на стърнищата, както и области на угар	Стърнища и угар са вторични хранителни местообитания.	Напълно валидно за България	+ + +	1	ЕС
Смесени и редуващи се обработваеми земи и пасища	Първични хранителни местообитания	Напълно валидно за България	+ + +	1	ЕС
Синори и буферни пояси – изискват косене, липса на прилагане на пестициди и хербициди	Осигуряват убежище за плячката и служат като хранителни местообитания.	Напълно валидно за България	+ + +	1	ЕС

Доклад за положителни/отрицателни земеделски практики в ЕС имащи отношение към
белошипата ветрушка (*F.naumanni*)

Интензификация на селското стопанство и изоставяне на традиционни култури.	Използването на пестициди застрашава пряко източниците на храна за белошипата ветрушка, докато фунгицидите и хербицидите са непряка заплаха, която влияе върху източниците на храна на видовете плячка. Комасацията на земя води до огромни площи с монокултури и заличаване на синорите и други ключови елементи от традиционния селски ландшафт. Изчезване на традиционна мозайка от култури, изоставяне ротацията на културите, финансов подкрепа за разораване на изоставени ниви, прилагане на култури с по-кратък цикъл на развитие, всичко това води до изчезването на източници на храна за ветрушките.	Напълно валидно за България. Тази заплаха се засилва през последните години с подобряване на финансовата стабилност на по-големите ферми в резултат на субсидиите от ЕС.	---	2	Испания
Промени в земеползването	Превръщането на обработваемите земи в напоявани застрашава сухостепните видове. Превръщането на обработваемите земи в гори и/или овощни градини, памукови плантации (често с финансовата подкрепа на ЕС), новите урбанизирани територии отнемат ценни местообитания за белошипата ветрушка и ги превръщат в непригодни.	В дневно време не са толкова често срещани заплахи в България. Забелязва се масово превръщане на обработваемите земи в лозя. Налице е и подобно превръщане в овощни градини. Други заплахи са потенциално възможни в близко бъдеще.	---	2	Испания
Агро-екологичен Компонент 4) Поддържане на ротацията житни растения / угар (4)	<ul style="list-style-type: none"> - Използване на изключително традиционни ротации или техни разновидности, когато са одобрени от LSS; - Годишната площ с дребни зърнени култури трябва да е между 20% и 50% от ротационната площ; - Извършване на най-много една годишна обработка, без да се правят бразди, освен ако не са разрешени от LSS. - В парцелите, където се извършва химическо отстраняване на плевелите, ще се оставят неоплевени ивици не по-широки от 8 м и с площ никога по-малка от 5% от общата площ; - При производствена единица по-голяма от 50 ha, засяване и проследяване на реколтата за 	Валидно за България	+++	3, 4	Португалия

Доклад за положителни/отрицателни земеделски практики в ЕС имащи отношение към
белошипата ветрушка (*F.naumannii*)

5) Директно засяване	консумация от фауната: 1 ha за всеки 50 ha култури според LSS; насоки; - Провеждане на директното засяване на културите включени в ротацията.				
Пространствено разпространение на културите в рамките на хранителния ареал	Хранително местообитание - Земя култивирана със житни култури е основното хранително местообитание. - Угар и пасища също се използват за търсене на храна - Памуковите плантации рядко са предпочитани, въпреки че покриват ~30% от проучваната територия	Валидно за България	+++	5, 6	Гърция
Агроекологични мерки Франция	- Да се открият/почистят и подобрят изоставени места (запустели площи и площи с храсталовидна растителност) и да се поддържат ежегодно чрез обновление на тревната покривка (коситба, горене, скотовъдство), но без да се обработва почвата. - Да се развият разновидови култури на фауната (бобово – тревна култура) и запазването им за период от минимум 5 години. - Да се озелени с многогодишни култури (лозя, маслинови дръвчета) и да се ограничи използването на инсектициди в очертанията. - Да се благоприятства създаването на ландшафтна мозайка чрез диверсификация на ландшафта и най – вече чрез запазване на различните елементи на ландшафта.	Валидно за България	+++	7	Франция
Схеми, програми и мерки прилагани в района на Mezifold за опазване на ВПС пасища	За пашуване (територия, която се използва само за паша) • плътността на пашуването върху пасището трябва да е между 0.2–1 ЖЕ /ха; • не се позволява химическа борба с плевелите, торене, напояване; • до края на третата година на схемата трябва да бъде достигната стойност от 0.3 ЖЕ /ха за пашуван добитък; • прилагане на пастирство / парцелно пашуване; • сенокос се позволява за зимно хранене; • годишното почистващо косене трябва да се провежда през есента, след това сеното трябва да се събере	Валидно за България	+++	8	Унгария

**Доклад за положителни/отрицателни земеделски практики в ЕС имащи отношение към
белошипата ветрушка (*F.naumannii*)**

	<p>до 31 октомври;</p> <ul style="list-style-type: none"> • времето на косене трябва да се докладва на компетентната власт. <p>За косене (косене само на места):</p> <ul style="list-style-type: none"> • пасищата трябва да се оползотворяват с 2 косенета годишно (Бележка: в България приложимо само 1 косене); • не се позволява химическа борба с плевелите, торене, органично торене и напояване; • след косенето сеното трябва да се събере до 31 октомври; • времето на косене трябва да се докладва на компетентната власт. 				
Подпомагане на фермерите в Натура 2000 в Трансилвания, Румъния	Агроекологична мярка 214/3.2 за <i>Lanius minor</i> , <i>Falco vespertinus</i> , изискващи поетапно косене преди 1 юли.	Валидно за България	+++	9	Румъния
Източник:					
1. Olmeda C., C. Keenleyside, G. Tucker, E. Underwood. 2013. Farming for Natura 2000. Guidance on how to integrate Natura 2000 conservation objectives into farming practices, based on Member States good practice experiences. EC, 2013. Pp. 251					
2 Manual de gestion de habitats del Cernicalo Primilla. LIFE TRANSFERT - Reinforcement and conservation of Lesser Kestrel populations in Aude (FR) and Extrémadure (ES) LIFE05 NAT/F/000134.					
3. ACTION 2.4.9 - Integrated Territorial Intervention for Castro Verde					
4. The conservation of Lesser Kestrel in the Baixo Alentejo region (Portugal). The examples of LIFE PENEIREIRO and LIFE ESTEPÁRIAS projects. Liliana Barosa, Biologist (LPN – Birdlife Portugal). Presentation on Technical workshop (LIFE11 NAT/GR/1011), Greece, Volos, 21 - 22/1/2013					
5. The status of the Lesser Kestrel in Thessaly. Christos Christakis, Agronomist M.Sc. Project Coordinator. Laboratory of Ecosystem and Biodiversity Management University of Thessaly. Presentation on Technical workshop (LIFE11 NAT/GR/1011), Greece, Volos, 21 - 22/1/2013					
6. The Lesser Kestrel LIFE project of Thessaly. Thanassis Sfougaris, Assoc. Professor. Project Director. Chair, Laboratory of Ecosystem and Biodiversity Management University of Thessaly. Presentation on Technical workshop (LIFE11 NAT/GR/1011), Greece, Volos, 21 - 22/1/2013					
7. V. Lelong. 2009. Guide de gestion des habitats d'alimentation du Faucon crécerellette en Méditerranée française. Editor: LPO, 2009. Pp. 85.					
8. Gabor Figeczky (WWF Hungary). 2013. Preserving sand grasslands on the Szenes pasture and other parts of Transdanubia, Hungary . Managing farmland in Natura 2000 Case Studies. Pp.178. In Olmeda C., C. Keenleyside, G. Tucker, E. Underwood. 2013. Farming for Natura 2000. Guidance on how to integrate Natura 2000 conservation objectives into farming practices, based on Member States good practice experiences. EC, 2013. Pp. 251.					
9. Nathaniel Page (Fundatia ADEPT Transilvania) Tarnava Mare. 2013. Supporting farmers in Natura 2000 in Transylvania, Romania. Managing farmland in Natura 2000 Case Studies. Pp.178. In Olmeda C., C. Keenleyside, G. Tucker, E. Underwood. 2013. Farming for Natura 2000. Guidance on how to integrate Natura 2000 conservation objectives into farming practices, based on Member States good practice experiences. EC, 2013. Pp. 251.					

3. Европейски съюз

Земеделие за Натура 2000. Ръководство как да интегрираме консервационните цели на Натура 2000 във фермерските практики, въз основа опита от добрите практики прилагани в страните членки (C. Olmeda and all, 2013).

Ръководството е разработено за нуждите на Европейската Комисия по договор N° ENV.B.3/SER/2010/0041 от THE N2K GROUP, European Economic Interest Group: Atecma, Comunità Ambiente, Daphne, Ecosystems LTD, Ecosphere, IEEP, с обем от 168 страници.

Доклад за положителни/отрицателни земеделски практики в ЕС имащи отношение към белошипата ветрушка (*F.naumanni*)

България и Румъния липсват от анализите приложени в методиката към останалите страни за оценка на сегашното им състояние. Това се дължи на факта, че 2те държави към момента на разработване на ръководството не са имали задължението да докладват, в съответствие с чл.17 от Директива за хабитатите, за благоприятното природозащитно състояние на видовете и местообитанията от Натура 2000, които данни са в основата на направените в ръководството анализи.

Като цяло прави впечатление, че частите касаещи видовете са по-слабо развити. Но от друга страна това е закономерно, доколкото природните местообитания в крайна сметка са местообитания и за целевите видове на земеделските земи, така че всички разработени постановки за опазването на природните местообитания в земеделските земи имат пряко отношение и към подобряване на консервационния статус на видовете. В огромната си част посочените слабости, трудности и проблеми, представени в Ръководството важат и за България.

Определен интерес по отношение управлението местообитанията на белошипата ветрушка представлява ANNEX D от Ръководството (C. Olmeda and all, 2013): – Препоръки за управление на всяко едно природно местообитание от Приложение 1 на Директива за местообитанията, което е зависимо от земеделското стопанисване (**Приложение 1А** към настоящият анализ). В **Приложение 1В** е българският превод на извадката от 16 природни местообитания, които представляват местообитания за търсене на храна на белошипата ветрушка. Сред тях са и 9 от 12те природните местообитания, които са местообитания и на белошипата ветрушка в целевите за проекта защитени зони:

Код	Приоритет	Природно местообитание	Сакар % покритие	Родопи Източни % покритие	Местообитание <i>F. naumanni</i>
5130		Съобщества на <i>Juniperus communis</i> върху варовик		0,3	+
5210		Храсталаци с <i>Juniperus</i> spp.	0,09	3,0	+
6110	*	Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от <i>Alyso-Sedion albi</i>	0,02	0,04	+
6210		Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (<i>Festuco Brometalia</i>) (*важни местообитания на орхидеи)	8,8	2,0	+++
6220	*	Псевдостепа с житни и едногодишни растения от клас <i>Thero Brachypodietea</i>	1,7	3,0	+++
62A0		Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества	0,6	8,0	+++
62D0		Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества		0,01	+++
6510		Низинни сенокосни ливади		0,02	+++
6520		Планински сенокосни ливади		0,2	+++
8210		Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове		0,1	+
8220		Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове		2,0	+
8230		Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите <i>Sedo-Scleranthion</i> или <i>Sedo albi-Veronicion dillenii</i>	0,1	1,3	+

В друго приложение на Ръководството на ЕК (С. Olmeda and all, 2013) - ANNEX E: Примери за управление на земеделски земи в Натура 2000 бяха идентифицирани 4 държави: Румъния, Испания, Португалия, Унгария, в които са разгледани местообитания на белошипата ветрушка или други видове със сходни екологични изисквания (**Приложение 2А** към настоящият анализ). Българският превод на селектираните примери е представен в **Приложение 2В**. Есенцията от тези примери е посочена в очерците по държави в последващият текст.

4. Испания

Пример: Агроекологични мерки в Екстремадура:

Продукт от проект LIFE TRANSFERT (LIFE05 NAT/F/000134) е публикуваното Ръководство за действие за местообитанията на белошипата ветрушка (**Приложение 3А/3В**).

Съобразно Стратегическите изисквания на ЕС, Испания е изработила свой Национален стратегически план за селско развитие 2007-2013, който се прилага чрез Програмите за развитие на селските райони, които в случая на Испания са от регионален характер и са разработени от Автономните области.

В автономната област Екстремадура основните линии за помощ за земеделие и околна среда, на които могат да се позоват земеделците и животновъдите са следните:

А) Интегриран контрол на отглежданите маслинови горички със субсидия за хектар на година 124,71 €

Б) Интегрирана продукция на ориз, овощни дръвчета с костилкови плодове, семкови плодове и маслинови горички със субсидия на хектар за година съответно 247,91 €, 198,33 €, 153,26 € и 147,25 €

В) Екологично земеделие при отглеждането на неполивни овощни градини, овощни дръвчета с костилкови плодове, със семкови плодове, маслинови горички и лозя за винопроизводство със субсидия за хектар на година съответно 119 €, 364,21 €, 328,15 €, 266,81 € и 228, 38 €

Г) Екологично животновъдство със субсидия за единица едър добитък 120,20 €

Д) Апикултура (пчеларство) за запазването на биоразнообразието със субсидия хектар на година 10,50 € (1 кошер на всеки 2 хектара за опрашване) и странична помощ от 8,50 €

Е) Устойчиво управление на пасища със субсидия на хектар за година 4 €, 100 €, 50 € и 42 € според дейностите, които се развиват.

Ж) Земеделска система със специален интерес за защита на птици със субсидия 101,06 € на хектар, за защита на степните зони LICs или ZEPAs със субсидия 4 € за единица едър добитък, заради намаляване на натоварването от животновъдството.

З) Местни породи, застрашени от изчезване, със субсидия за единица едър добитък 120,20 €

Доклад за положителни/отрицателни земеделски практики в ЕС имащи отношение към белошипата ветрушка (*F.naumanni*)

Пример:

Опазване на уникалните степи, произвеждайки макарони и спагети. Неполивно земеделие в Белчите, Арагон (Испания) (C. Olmeda and all, 2013)

Поддържане на стърнища и угар

Тази мярка цели да защити почвите срещу ерозия и да подобри тяхното състояние (органична материя, микробна дейност, водозадържане) както и да подобри степния хабитат за дивите видове, осигурявайки повече храна и убежища и избягвайки използването на пестициди по време на невегетационния период.

Тя също включва запазване на стърнищата в сухи тревни култури до 31 декември всяка година, на минимум площ от 5 ха за период от 5 години, и поддържане на еквивалентна територия на угар (с други думи, половината от фермата на угар, а другата половина със стърнища, редуващи се на следващата година). Необходимо е също да се остави сламата на земята в поне 50% от площта на стърнището, а не да се използват пестициди през невегетационния период. Фермерът получава 60 €/ха за приемане на тези условия. Допълнителен доброволен ангажимент също може да бъде поет за неразораването на земята на угар между 1 април и 30 септември. Това предлага по-висока премия (72 €/ха ако се поеме този допълнителен ангажимент).

Агроекологичната мярка като цяло се приема добре: тя предлага атрактивен допълнителен приход за фермерите със сухи зърнени култури и, технически погледнато, е много проста за изпълнение, тъй като това, което изисква е много сходно на традиционната пшеница в региона. Най-широкото приложение на тази мярка бе достигнато в Campo de Belchite през 2007 с повече от 2000 ха и около 90 заявления.

Създаване на биологични коридори чрез засяване на люцерна в Natura 2000

Основната цел на тази втора мярка е да се популяризира консервацията на степните птици. Ето защо се прилага основно в 33 за птиците и в ареала на тези видове. По-специално, мярката е изготвена, за да подобри хранителните ресурси за дивите видове, да подобри размножителния успех на степните птици, които гнездят на земята, да фиксира атмосферния азот, да опази почвата и да подобри нейната структура, да осигури свързаност между териториите с естествена растителност и да контролира риска от пожари.

Фермерът се ангажира да поддържа постоянно покритие от суха люцерна за период от пет години, без паша или разораване през април, май и юни, а също и през март, ако прилага друга под-мярка за „степни птици“. Жътвата трябва да се извършва след 15 септември. Сумата по тази мярка варира от 90 до 120 €/ха, в зависимост от прилаганата под-мярка.

Това е мярката с най-голямо приложение предимно по икономически причини, тъй като субсидиите са високи, но и защото не изисква никакви допълнителни инвестиции за фермера за период от пет години. Единствените необходими разходи са онези произлезли от засяването на люцерната през първата година.

Доклад за положителни/отрицателни земеделски практики в ЕС имащи отношение към белошипата ветрушка (*F.naumanni*)

Прилагането и се е увеличило значително през последните години и днес не могат да се финансират нови кандидатури. През 2010 повече от 4,400 ха са покрити от тази мярка, с около 165 кандидатури.

Мярката успешно популяризира сухото отглеждане на видове обикновено отглеждани с напояване в територия с малко валежи. Експертите считат, че тази мярка е много оригинална и иновативна като концепция и доста предизвикателна по отношение на изпълнението и. Растителното покритие, което се постига не е много високо, но покритие от около 50 или 60% се счита за много ценно от екологична гледна точка.

Предварителните резултати на проучване провеждано от SEO/BirdLife, което оценява ефективността на този тип АЕ мярка за степните птици в Испания показва, че парцелите, които се възползват от тази мярка съдържат до 65% повече птици от онези, където мярката не се прилага.

Нещо повече, липсата на разоравания позволява появата на дива флора в голите площи сред люцерната, което допринася за регенерацията на местната степна растителност. Отглеждане на пшеница в (J.C. Cirera - SEO/BirdLife)

Все пак, необикновеният характер на тази мярка, силно адаптиран към местните условия, също изисква контролните мерки да се адаптират към естествените условия. В този случай се счита за технически изпълнимо да се постигне пълно покритие на земята с културите и поникването на спонтанна местна растителност (включително ниски дървесни видове като sisallo, например) е неизбежно след две или три години без разораване.

В резултат на това, няколко 'санкции за неспазване' са предприети срещу фермерите, предимно заради очевидното им несправяне със спазването на стандартите заложи в Правилата за устойчиво управление (Cross Compliance rules), тъй като те "позволяват" the разпространението на многогодишни растения, и това доведе до разочарование на фермерите, които считат, че тези орявания в техните плащания не са основателни. Някои от тях споделят, че "проверка особено тежка по този въпрос кара много фермери да преосмислят възможността да продължат с тази практика".

Биоземеделие в сухи тревни култури

Belchite Field, с общо 10,000 ха, е с добре представено биоземеделие за различни видове култури, особено за твърда пшеница с почти 5,000 ха през 2010, възползвайки се от тази мярка.

С минимален ангажимент от 5 ха за 5 години, условията за отглеждане са тези заложи в ЕС, а се изискват регламентите на регион Арагон за биоземеделие и съответните сертификати. Сумата на подпомагането за този тип земеделие е 60 €/ха.

Популярността на тази мярка в района на Belchite се дължи основно на техническата лекота на нейното прилагане, тъй като твърдата пшеница традиционно се отглежда в този регион по начин много сходен на изискванията за биоземеделие, с ротация на културите, угар, слабо или никакво използване на пестициди и химикал като цяло и ограничено използване на торове. Биоземеделието има добавената стойност от облагодетелстването на видовете и местообитанията, тъй като се основава на висока

адаптация към местните условия и силно намаляване на интервенциите, което води до екстензивно земеделие, доста сходно с традиционното земеделие тук.

3. Франция

Продукт от проект LIFE TRANSFERT (LIFE05 NAT/F/000134) е публикуваното Ръководство за действие за хранителните местообитания на белошипата ветрушка в средиземноморска Франция **Приложение 4А/4В**).

Заклучението от главата касаеща хранителните местообитания на белошипата ветрушка гласи:

Като имаме предвид, че белошипата ветрушка гнезди в близост до райони със значително човешко присъствие, агроекологичните мерки, които са благоприятни за нея, са свързани с ловните ѝ местообитания.(вижте таблица 1). Следователно подходящото управление на тези хабитати, особено в периода на гнездене, би следвало да има за цел да запази, а и дори да увеличи техния потенциал и количеството на налична храна. За да се постигне това е необходимо да се съсредоточат усилията върху развитието на етомофауната, и по – специално на макро – насекомите, като някои правокрили (Tettigonidae) и равнокрили хоботни (Cicadidae) (LPO Hérault, 2007; Julin S. & Thys E. D., 2007). Преди всичко е много важно да се определят най – добрите методи за управление, които да благоприятстват развитието на правокрилите насекоми, в зависимост от биотичните и абиотичните фактори на местността. Това е с цел да се усъвършенства всяко приложение на териториалните агроекологичните мерки по отношение на местните особености.

За да може този документ да е приложим във възможно най - много контексти и ситуации, той разглежда всички растителни покривки, които могат да се срещнат в средиземноморския регион на Франция. Но в това число не се включват площите за оризопроизводство, тъй като в националния каталог на Агроекологичните мерки липсва подходяща мярка, която да е благоприятна за белошипата ветрушка, т.е. мерки, които да са достатъчно благоприятни за ротацията между оризовата и други сродни сухи култури.

Независимо от тази последна точка, могат да бъдат развити четири важни насоки за агроекологичното управление. Те са представени по - долу по степен на значение:

I. Да се открият/почистят и подобрят изоставени места (запустели площи и площи с храсталовидна растителност) и да се поддържат ежегодно чрез обновление на тревната покривка (коситба, горене, скотовъдство), но без да се обработва почвата.

- Приоритетни мерки: (SocleH01 или SocleH02) + Herbe_01 + (Ouver_02 или Ouver_03)
- Приоритетни мерки: (Socle_01 или Socle_02) + Herbe_01 + Herbe_09
- Приоритетна мярка: Ouvert_01

Доклад за положителни/отрицателни земеделски практики в ЕС имащи отношение към белошипата ветрушка (*F.naumanni*)

II. Да се развият разновидови култури на фауната (бобово – тревна култура) и запазването им за период от минимум 5 години.

- Приоритарна мярка: Couver_07

III. Да се озелени с многогодишни култури (лозя, маслинови дръвчета) и да се ограничи използването на инсектициди в очертаванията.

- Приоритетни мерки: (Couver_03 или Couver_06) + Phyto_01 + Phyto_05

IV. Да се благоприятства създаването на ландшафтна мозайка чрез диверсификация на ландшафта и най – вече чрез запазване на различните елементи на ландшафта.

- Приоритетна мярка Linea_01

Таблица 1: Обобщение на териториалните агроекологични мерки, благоприятни за белошипата ветрушка в зависимост от покривката и от приоритетните насоки на управление (с тъмен шрифт са по – важните мерки).

Насоки за управление	Озеленяване с многогодишни култури и очертаванията на парцела, намалявайки използването на Инсектициди.	Откриване и подобрене на местности и тяхната поддръжка чрез обновление на тревната покривка	Развиване на разновидови култури от фауната и запазването им за период от минимум 5 години	Подпомагане развитието на ландшафтна мозайка
Покривка:				
Многогодишни култури	Couver_03 Couver_06 Couver_03 + Phyto_01 + Phyto_05	Couver_08	Couver_07	
Полски насаждения	Couver_06 + Phyto_01 + Phyto_05	Couver_08	Couver_07	
Тревни площи	-	(SocleH01или SocleH02) + Herbe_01 + Herbe_06 (SocleH01 или SocleH02) + Herve01 + Herbe_09 (SocleH01 или SocleH02) + Herbe_01 + Ouver_02 или 03 Oouvert_01	-	Milieu01
Други култури		Linea_05 Linea_06		Linea_01

4. Португалия

ДЕЙСТВИЕ 2.4.9 – Интегрирана Териториална Интервенция за Кастро Верде (Приложение 5A/5B).

Целева територия:

33 за птиците Кастро Верде

Цели:

Поддържане на хабитата на степни видове птици.

Обосновка за интервенцията:

Агро-екологичен компонент:

Подпомагане на земеделско управление съобразено с ценната фауна, предмет на
опазване – степни видове птици.

Бенефициенти

Агро-екологичен компонент:

Частни фермери, притежаващи Производствена единица със земеделски парцели
изцяло или частично разположени в територията на ИТИ;

Агро-екологичен Компонент

	Специфични условия за избираемост	Специфични ангажименти
4) Поддържане на ротацията житни растения / угар (4)	<p>Практикуване на ротация, включително дребни житни растения в парцели с IQFP ≤ 2 и дървесна плътност по-малка от или равна на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 40 дървета/ha при гори от Каменен дъб (<i>Quercus ilex</i>) и корков дъб, дъбове, рожков, кестен и останалите горски видове, - 60 дървета/ha при маслинови, бадемови или смокинови горички и други плодни дървета, - 50 дървета/ha при смесени масиви от видовете включени в точките по-горе; <p>Ротационна площ равна на или по-голяма от 5 ha. (5)</p> <p>Производствени звена с пасуващ добитък равен на или по-малък от 7 ЖЕ/ ha от (пасище + 10% от зърнено насаждение).</p>	<p>Използване на изключително традиционни ротации или техни разновидности, когато са одобрени от LSS;</p> <p>Годишната площ с дребни зърнени култури трябва да е между 20% и 50% от ротационната площ;</p> <p>Спазване на датите и техниките, които да се използват при сечите в рамките на ротационните територии и за обработването на незасяти площи; те ще бъдат посочвани всяка година от LSS, отчитайки особеностите на земеделската година и състоянието на годишния цикъл на видовете животни, предмет на опазване;</p> <p>Обработването на почвата трябва да се прави в</p>

Доклад за положителни/отрицателни земеделски практики в ЕС имащи отношение към
белошипата ветрушка (*F.naumanni*)

		<p>съответствие с контурните линии, в парцели с IQFP >1.</p> <p>Извършване на най-много една годишна обработка, без да се правят бразди, освен ако не са разрешени от LSS.</p> <p>В парцелите, където се извършва химическо отстраняване на плевелите, ще се оставят неоплевени ивици не по-широки от 8 м и с площ никога по-малка от 5% от общата площ;</p> <p>При производствена единица по-голяма от 50 ha, засяване и проследяване на реколтата за консумация от фауната: 1 ha за всеки 50 ha култури според LSS; насоки;</p> <p>Осигуряване на едно достъпно място за водопой на 100 ha през критичния сух сезон;</p> <p>Без поставяне на ограждения или засаждане на групи дървета без предварителното становище на LSS.</p>
5) Директно засяване	Да бъде бенефициент на агро-екологична помощ за ротация на житни култури с угар;	Провеждане на директното засяване на културите включени в ротацията. (5)

Тип и ниво на подкрепа

Компонент	Вид подкрепа	Избираема територия	Ниво на подпомагане и модулиране	
АА	4) поддържане на ротация житни култури / угар	Територия на ротация	0 < площ ≤ 100 ha 100 < площ ≤ 250 ha 250 < площ ≤ 500 ha 500 < площ ≤ 750 ha	80 €/ha 45 €/ha 20 €/ha 10 €/ha
	5) директно засяване	Територия с директно засяване	0 < площ ≤ 50 ha 50 < площ ≤ 100 ha 100 < площ ≤ 250 ha площ > 250 ha	75 €/ha 60 €/ha 37,5 €/ha 15 €/ha

Доклад за положителни/отрицателни земеделски практики в ЕС имащи отношение към
белошипата ветрушка (*F.naumannii*)

Реализиране на Не-Производствени Инвестиции в Производствени Единици

Условия за избираемост	обхват	Ниво на подкрепа
Не-Производствени Инвестиции свързани с агро-екологичните плащания		
<p>Внасяне на Рехабилитационен План за съответните инфраструктури, одобрен от LSS, без да се засягат възможни предложения за модификации, които ще бъдат поискани по-късно;</p> <p>Проектите, които ще се внасят трябва да получат благоприятна оценка от LSS.</p>	<p>Подменяне и ремонтване на ограждения неадаптирани за степни видове птици;</p> <p>Изграждане на заграждения и електро пастири;</p> <p>Стратегически места за водопой/напояване (почистване и изграждане);</p> <p>Рехабилитация на съществуващи структури и/или изграждане на нови структури, позволяващи размножаването на белошипата ветрушка и синявицата, за да се запазят/подобрят условията за гнездене;</p> <p>Създаване на групи от дървета за осигуряване на сянка;</p> <p>Поддържане на инфраструктура за разпръскване / задържане на вода.</p>	<p>100% от избираемите разходи (1)</p>

(1) Общи максимални разходи ще бъдат определени за този тип инвестиции, както и тавани за типовете бенефициенти.

Съкращения:

LSS = Local Support Structure

IQFP - index of the plot's physiographic quality

Пример:

Управление на житната степ в полза на птиците, Южна Португалия (C. Olmeda and all, 2013)

Доклад за положителни/отрицателни земеделски практики в ЕС имащи отношение към белошипата ветрушка (*F.naumanni*)

Нова агроекологична схема, целяща подпомагане на екстензивно ротационно отглеждане на зърнени култури:

За да бъдат избираеми за тази мярка фермерите трябва да декларират общата открита площ от селскостопанската си собственост (освен интензивно напояваните земи), която трябва да е по-голяма от 5 ха и да има по-малко от 10 дървета на ха.

Фермерите трябва да са съгласни да поддържат условията за избираемост, да поддържат цялата площ на откритите земи без храстово покритие, да водят записки за площта покрита от всяка култура и всички предприети земеделски операции. Освен това, общата плътност на добитъка не трябва да надвишава 0,7 ЖЕ/ха (глави добитък на хектар фуражна площ) + 10% от територията трябва да съдържа дребни зърнени култури.

Ротационна схема одобрена от Местната Структура за Подпомагане на ПРСРА (МСП - LSS) трябва да е налице, което гарантира, всяка година, минимум:

- 20 - 50% от откритата площ е покрита с дребни зърнени култури;
- 10 - 30% от откритата площ е оставена като угар;
- 5 - 10% от горепосочената площ трябва да е угар за две или три или повече години (в онези ферми, където няма такава угар при стартирането на договора, има период от две години за да започне да се изпълнява този компромис).

Минималната площ със зърнени култури определена от LSS не може да се коси за фураж, освен при изключителни климатични ситуации определени също от LSS.

Земеделският календар и наборът от позволени земеделски техники ще бъде определян ежегодно от LSS, но между 15 март и 30 юни пашуване, събиране на фураж и мобилизиране на почвата са ограничени в поне 20% от териториите на угар (в зависимост от земеделските и климатичните условия през всяка година, пашуването и събирането на фураж може да се разреши от LSS до 31 март).

При благоприятни условия, където няма риск от ерозия, LSS може да определи част от угарта (винаги по-малко от 10%) да бъде мобилизирана до 15 март за създаване на територии с гола почва благоприятни за степните птици. Само една мобилизация на почвата е позволена на година и начинът по който се предприема е съобразен с риска от ерозия.

Парцелите земя, предмет на химично почистване от плевели, трябва да включват нетретирани ивици с площ равна на или по-голяма от 5% от парцела.

Фермите с повече от 50 ха трябва да включват достъпен водоизточник за 100 ха и специфични култури за фауната (напр. папуда, леблебия, грахови, секирче) в съотношение 1:50, разпространени в несъседни култури с площ от 1 ха или по-малко.

Ограждения, поставяне на дървовидни живи плетове, малки горички или увеличаване на склопа е разрешено без предварително разрешение от LSS.

И накрая, съществуващите временни басейни трябва да бъдат съхранени и около тях трябва да се поддържа 20 м. защитна ивица без мобилизация на почвата или използване от добитък.

5. Италия

Според презентация на Пино Джилио (LIPU – Birdlife Italy), изнесена на работна среща организирана по проект LIFE11 NAT/GR/1011 в Гърция (Волос, 21-22.01.2013, популацията на белошипата ветрушка в Италия е в добро природозащитно състояние, поради което за вида няма предвидена специфична мярка в италианската програма за селските райони.

Гърция

Според презентация на Христос Христакис (Лаборатория по управление на екосистеми и биоразнообразие, Университет на Тесалия), изнесена на работна среща организирана по проект LIFE11 NAT/GR/1011 в Гърция (Волос, 21-22.01.2013, типа селскостопански култури е от ключово значение за избора на място за търсене на храна. Белошипата ветрушка предпочита култивиране площи засяти с житни култури. Изоставените земи и постоянно затревените площи също биват използвани от вида за ловуване. Докато полята засяти с памук се използват от вида за търсене на храна рядко, въпреки че заемат 30% от територията.

7. Унгария

Пример:

Опазване на пясъчните затревени площи в пасищата Сзенес и другите части на Трансдунавската равнина, Унгария (С. Olmeda and all, 2013)

Схеми, програми и мерки прилагани в района на Mezifold за опазване на ВПС пасища

В южната част на Mezifold най-широкоизползваната агроекологична схема за пасищата е общата агроекологична схема за пасищата. Изискванията по тази схема са много основни, като:

За пашуване (територия, която се използва само за паша)

- плътността на пашуването върху пасището трябва да е между 0.2–1 ЖЕ /ха;
- не се позволява химическа борба с плевелите, торене, напояване;
- до края на третата година на схемата трябва да бъде достигната стойност от 0.3 ЖЕ /ха за пашуван добитък;
- прилагане на пастирство / парцелно пашуване;
- сенокос се позволява за зимно хранене;
- годишното почистващо косене трябва да се провежда през есента, след това сеното трябва да се събере до 31 октомври;
- времето на косене трябва да се докладва на компетентната власт.

За косене (косене само на места):

- пасищата трябва да се оползотворяват с 2 косенета годишно;
- не се позволява химическа борба с плевелите, торене, органично торене и напояване;
- след косенето сеното трябва да се събере до 31 октомври;
- времето на косене трябва да се докладва на компетентната власт.

Доклад за положителни/отрицателни земеделски практики в ЕС имащи отношение към белошипата ветрушка (*F.naumannii*)

От общо 2178 ха пасища в защитената част на южната Meziseg област тази схема се използва от няколко десетки фермери върху едва 294 ха. Единствената причина за това са недостатъчните средства: много повече фермери са кандидатствали и са били отхвърлени заради липсата на ресурси.

Схема с донякъде по-стриктни изисквания също се прилага в малка площ от южната област Meziseg.

Допълнителните изисквания за нея са следните:

- забранено е брануването, аерацията на пасищата;
- трябва да бъде оставена 10% неокосена площ;
- методи на косене безвредни за птиците;
- при косене да се използват синджир за прогонване на птици;
- събиране на балите в рамките на един месец;
- забранява се дренирането на повърхностните води;
- 1-вото косене е след 15-ти юни;
- докладване за намерените гнезда на птици пред дирекцията на националния парк (ДНП);
- докладване времето и мястото на косене пред ДНП;
- позволява се ползване на машини само през деня;
- електропастири могат да се поставят само с разрешението на ДНП.

Тези изисквания са с оглед поддържане на местата за гнездене и хранене на наземно гнездящи птици (като дърдавец, блатна сова и ливаден блатар) и местообитанията за защитени растителни видове. Единственият ползвател на тази схема в тази област е Дирекцията на Национален Парк Дунав-Драва, която управлява 110 ха пасища тук. Тъй като е по-комплексна, тази схема не е много популярна сред фермерите тук.

Пасището Szenes е моделна територия за проект LIFE 05NAT/HU/000117 “Хабитатно управление на Панонските пасища в Унгария” изпълняван от BirdLife Унгария (ММЕ) в партньорство с някои унгарски национални паркове между 2006 и 2010. Една от целите на проекта бе разработване на по-сложна схема, която да се прилага и проследява на различни места. Едно от тях бе Натура зоната пасище Szenes. Схемата е по-съобразена с нуждите на биоразнообразието (както се обяснява по-нататък), но може да се прилага на практика само с по-голяма група фермери, ако редовно им се осигурява консултация.

По песъчливите хълмове пасяха местна порода овце наречени *síkta*, възстановяващи стара традиционна практика.

Някои от важните научени уроци са свързани със сезона и честотата на косене за една година: косенето трябва да се извършва веднъж, между юли и август. Това ще е от полза за биоразнообразието и нуждите на фермерите за сенодобив. Важни фактори са и типът на косачката (сърповидни косачки, даващи по-добър резултат, отколкото ротационни такива) и височината, на която е нагласена косачката.

Малки и евтини изобретения, като рамка със синджир в предната част на трактора, дърпащ косачката може да помогне много, за да се запази значителна част от фауната

Доклад за положителни/отрицателни земеделски практики в ЕС имащи отношение към белошипата ветрушка (*F.naumannii*)

на пасища. За да се включи това в ежедневните дейности е необходимо събирането и публикуването на добри примери, както и най-добри практики, както и активна мрежа, чрез която те могат да бъдат по-лесно да се разпространени сред земеделските производители, участващи в агроекологичните схеми.

8.Румъния

Пример:

Търнава Маре. Подпомагане на фермерите в Натура 2000 в Трансилвания, Румъния (C. Olmeda and all, 2013)

Мозаечно управление подходящо за малко мащабно земеделие води до добро цялостно консервационно управление

Традиционният модел на мозаечно управление, с множество дати за косене, който произтича по социално-икономически причини в проектната територия (предимно дребна собственост и липса на машини), води до постоянното наличие на убежища за животинските видове и на източници на семена за реколонизиране на други територии.

Консервацията на някои видове от Директивата за хабитатите и Директивата за птиците обикновено изисква по-късни дати на косене. Например, има специфични за видовете пакети в други региони на Румъния, включително 214/3.1 за *Crex crex*, изискващи неокосени ивици и косене от 1 август, и 214/3.2 за *Lanius minor*, *Falco vespertinus*, изискващи поетапно косене преди 1 юли.

Все пак, идеалната система, която да е подходяща за различните нужди на различните групи от флората и фауната изглежда е мозаечното управление, където малки парцели земя, често от 0.3 ха или по-малки, се косят по различни време от съседните парцели. Според нас, ако могат да се намерят мерки за поддържане на това управление, няма да са необходими по-комплексни специфични за видовете управленски пакети.

Литература:

Ana Guimaraes (ATECMA / N2K Group). 2013. Managing cereal steppe land for birds in Southern Portugal Managing farmland in Natura 2000 Case Studies. Pp.178. In Olmeda C., C. Keenleyside, G. Tucker, E. Underwood. 2013. Farming for Natura 2000. Guidance on how to

integrate Natura 2000 conservation objectives into farming practices, based on Member States good practice experiences. EC, 2013. Pp. 251.

Carlos Ibero (ATECMA /N2K Group). 2013. Preserving unique steppes, producing macaroni and spaghetti Dry farming in Belchite, Aragon (Spain). Managing farmland in Natura 2000 Case Studies. Pp.178. In Olmeda C., C. Keenleyside, G. Tucker, E. Underwood. 2013. Farming for Natura 2000. Guidance on how to integrate Natura 2000 conservation objectives into farming practices, based on Member States good practice experiences. EC, 2013. Pp. 251.

Gabor Figeczky (WWF Hungary). 2013. Preserving sand grasslands on the Szenes pasture and other parts of Transdanubia, Hungary . Managing farmland in Natura 2000 Case Studies. Pp.178. In Olmeda C., C. Keenleyside, G. Tucker, E. Underwood. 2013. Farming for Natura 2000. Guidance on how to integrate Natura 2000 conservation objectives into farming practices, based on Member States good practice experiences. EC, 2013. Pp. 251.

Kerstin Sundseth, Ecosystems LTD, Brussels. 2013. Conservation of semi-natural grasslands within SPAs in Bulgaria. Managing farmland in Natura 2000 Case Studies. Pp.178. In Olmeda C., C. Keenleyside, G. Tucker, E. Underwood. 2013. Farming for Natura 2000. Guidance on how to integrate Natura 2000 conservation objectives into farming practices, based on Member States good practice experiences. EC, 2013. Pp. 251.

M. López et al. 2009. Manual de gestion de habitats del Cernicalo Primilla. Editro& DEMA, 2009. Pp. 116.

Nathaniel Page (Fundatia ADEPT Transilvania) Tarnava Mare. 2013. Supporting farmers in Natura 2000 in Transylvania, Romania. Managing farmland in Natura 2000 Case Studies. Pp.178. In Olmeda C., C. Keenleyside, G. Tucker, E. Underwood. 2013. Farming for Natura 2000. Guidance on how to integrate Natura 2000 conservation objectives into farming practices, based on Member States good practice experiences. EC, 2013. Pp. 251.

Oliviero Spinelli. 2012. Presentation Guidelines on the management of farmland in Natura 2000.

Olmeda C., C. Keenleyside, G. Tucker, E. Underwood. 2013. Farming for Natura 2000. Guidance on how to integrate Natura 2000 conservation objectives into farming practices, based on Member States good practice experiences. EC, 2013. Pp. 251.

V. Lelong. 2009. Guide de gestion des habitats d'alimentation du Faucon crécerellette en Méditerranée française. Editor: LPO, 2009. Pp. 85.

ACTION 2.4.9 - Integrated Territorial Intervention for Castro Verde

The conservation of Lesser Kestrel in the Baixo Alentejo region (Portugal). The examples of LIFE PENEIREIRO and LIFE ESTEPÁRIAS projects. Liliana Barosa, Biologist (LPN – Birdlife Portugal). Presentation on Technical workshop (LIFE11 NAT/GR/1011), Greece, Volos, 21 - 22/1/2013

The status of the Lesser Kestrel in Thessaly. Christos Christakis, Agronomist M.Sc. Project Coordinator. Laboratory of Ecosystem and Biodiversity Management University of Thessaly. Presentation on Technical workshop (LIFE11 NAT/GR/1011), Greece, Volos, 21 - 22/1/2013

Доклад за положителни/отрицателни земеделски практики в ЕС имащи отношение към
белошипата ветрушка (*F.naumanni*)

The Lesser Kestrel LIFE project of Thessaly. Thanassis Sfougaris, Assoc. Professor. Project Director. Chair, Laboratory of Ecosystem and Biodiversity Management University of Thessaly. Presentation on Technical workshop (LIFE11 NAT/GR/1011), Greece, Volos, 21 - 22/1/2013